

INVĂȚĂTORUL

ORGANUL ASOCIAȚIILOR ÎNVĂȚĂTORILOR ROMÂNI DIN ARDEAL,
BANAT, CRISANA ȘI MARAMUREȘ. REVISTĂ PEDAGOGICĂ
CĂ SOCIALĂ.

REDACȚIA: CLUJ, CASA ÎNVĂȚĂTORILOR. — ADMINISTRAȚIA: Str. AVRAM IANCU 62.

CUPRINSUL:

N. Iorga	A. Pora	Chestiuni medico-pedagogice	M. Hurdaciu
Noile legi școlare depuse la Senat	* * *	Conferințele județiene	A. Pora
Trecerea prin marea roșie	I. Nisipeanu	Loteria „Asociațiuni”	* * *
	Oficiale. — Cronica. — Poșta Redacției.		

ABONAMENTUL ANUAL:

PENTRU INVĂȚĂTORI	50 LEI
PENTRU ALȚI INTELLECTUALI ȘI SOCIETĂȚI	80 LEI
UN NUMĂR	3 LEI

APARE LA 1 ȘI 15 A FIECĂREI LUNI, CU EXCEPȚIA LUNILOR DE VACANȚĂ, SUB CONDUCEREA UNUI COMITET DE REDACȚIE

REDACTOR:
ANDREI PORA

ADMINISTRATOR:
GEORGE STELEA

COLABORATORI:

Gavril Almășan	Nicolae Janul
Petru Bizerea	George Lipovanu
Ștefan Bota	Constantin Iencica
Ilie Brad	Deomid Bedelean
Petru Bura	Pavel Jumanca
Constantin Baicu	Macedon Linul
Ananie Boldor	Emil Mureșan
Teodor Bucurescu	Ioan Modroiu
Ludovic Cioban	Ioan Moldovan
Nicolae Cristea	Ioan Mango
George Codrea	George Neamțiu
Grațian Capătă	Simion Oros
Toma Cocîșiu	Mihail Ogrea
Nicolae Crețu	Petru Olariu
Nicolae Comanici	Candid Popa
Ștefan Dragulescu	Ioan Pavel
George Dragoescu	Emil Pocola
Izidor Dopp	Ștefan Popovici
Emil Drăgan	Octavian Pop
Ioan Deleanu	Eugen Popescu
Andreiu Grecu	Dariu Pop
Pavel Dârlea	Aurel Pinte
Nicolae Firu	Alexandru Roja
George Dragoș	Ioan Roman
Iuliu Groșorean	Petru Savi
Mihail Hurducaciu	Traian Șuteu
Vasile Idu	Petru Vancu

Onisim Sasu
Marian Sasu
Iosif Stanca
George Ugliș
Iosif Velcean
Nicolae Bembea

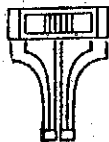
N. Iorga.

Imi pare că și acum mă aflu sub impresiunea cuvintelor d-lui N. Iorga. Era în iarna anului 1906. Învațatul nostru bărbat, a venit la Cluj, ca să cerceteze mai multe biblioteci, în cari se găseau documente privitoare la istoria noastră. Studenții universitari îi făcură, așa cum se putea pe atunci, manifestații de sinceră admirațiune, mai mult pe ascuns, iar d-l Iorga stăpâna cu privirea pe acești tineri însuflețiți și le spuse lor și nouă tuturor celor ce eram de față; „Vă rog nu vă primejduiți pentru mine. Munciți în tăcere și în nădejdea zilelor bune cari *trebuie* să vie. Noi vă purtăm toată dragostea și simpatia și grija...”

Își poate închipui oricine cât de mult însemna aceste cuvinte ale celui mai iubit român, pentru noi în vremile, când faimosul Apponyi își ticluia legea sa de distrugere a tot ce e românesc și când massa noastră, începuse să reacționeze cu vehemență împotriva acestor veninoase uneltiri, prin adunările de protestare cari se desfășurau una din alta, prin toate centrele, ca o dovadă a conștiinței noastre naționale pe care urgia vremilor n'a izbutit să o întunece. Trebuie să mărturisim că dacă am putut rezista tentațiilor de tot soiul — în acele vremuri — nespun de mult merit are dl N. Iorga. Acest înțelept bărbat al neamului a contribuit nespun de mult la înjghebarea vieții noastre politice și naționale ardelenice în cele două decenii din urmă. De prezent, D-sa este cea mai reprezentativă personalitate a poporului românesc, în care se întâlnesc ca într'o desăvârșită sinteză

toate calitățile omului mare, trimis de D-zeu ca să lumineze cărările acestui popor. Conducător de cele mai democratice concepții de viață, a stăruit și stăruiește până azi, pentruca poporul nostru să fie înălțat din starea lui de astăzi, prin toate mijloacele, între cari la loc de frunte pune problema învățământului popular, care trebuie intensificat prin bune școli și prin buni învățători. Prieten sincer al învățătorilor, căci învățător este însuși, nu și-a uitat o clipă să dea toată sollicitudinea acestor vrednici muncitori, și alături de alți factori, năzuește să formeze o generație de învățători conștienți pe cari să se poată răzîma întreg edificiul neamului românesc. Dar ceace putem noi să găsim în personalitatea d-lui N. Iorga, este acel *desăvârșit caracter, acea adâncă concepție morală, acel deslușit conținut moral*, care caracterizează pe oamenii cu adevărat predestinați. Și acum când soarta i-a hărăzit, să ajungă și să treacă peste jumătatea unui veac de viață rodnică, plină de vrednicie, învățătorii transilvăneni, cari s'au adăpat din scrisul d-sale, grație căruia au putut să ducă cu mândrie steagul redemptării naționale din cele mai încercate provincii, acești ucenici ai marelui N. Iorga. închină cu adâncă recunoștință stindardul lor, de pe care să deslușesc așa de bine urmele unor vremuri de beznă, în fața ilustrului bărbat, cerând dela D-zeul milelor, ca să-i dăruiască mulți și fericiți ani în deplină vioiciune și sănătate, pentru ca să ridice și îndrepte corabia neamului nostru, trezit la o nouă viață.

A. Pora

Nouile Legi școlare depuse la Senat *)

1. Legea grădiniilor de copii, a învățământului primar, de adulți, mediu și normal primar.

Proiectul acesta recunoaște necesitatea unei revizuirii totale a legilor de organizare școlară, dar îmbrățișează numai treapta învățământului de bază. Principiile cele mai de seamă ale acestui proiect sunt următoarele:

Obligativitatea se prelungește și în jos și în sus, făcând frecventarea grădinei de copii obligatorie dela etatea de 4 ani împliniți și instituind un grad superior de școală primară — școala întregitoare — obligatorie până la etatea de 15 ani. La grădina de copii sunt obligați copiii de la 4 până la 7 ani. Școala primară durează 8 ani și are două grade: școala primară începătoare dela 7 până la 11 ani și școala primară întregitoare dela 11 până la 15 ani. De fiecare clasă se socotesc cel mult 50 de elevi. În căminele așezate la o distanță mai mare de 3 km școala cea mai apropiată, sau cu greutatea de comunicație se vor înființa școli și la un număr mai mic de 30 elevi.

Anul școlar începe la 1 Septembrie și se termină la 25 Iunie, cu vacanțe de câte 2 săptăm. la Crăciun și Paști.

Plata personalului didactic al școlii primare precum și înzestrarea atelierului de lucru manual cu unelte cade în sarcina Statului; terenul pentru grădină și local și construcția lui cade în sarcina comunei; întreținerea clădirii, reparațiile și îmbunătățirile ei, facerea, repararea și întreținerea mobilierului, iluminatul și încălzitul, cheltuielile mărunte și de cancelarie, plata personalului de serviciu, ajutarea copiilor săraci, cantelele școlare, etc. cad în sarcina eforiei școlare respective.

În școala primară întregitoare anul școlar durează cel puțin 6 luni, cu minimum de 18 ore de lecțiuni și lucrări practice pe săptămână.

În ultimul an programa va cuprinde și deprinderea unor îndeletniciri practice ușoare: gradinaritul, pomăritul, dogăria, rotăria, împletitul, olăria, facerea periiilor, tinichigerie, fotografie, cartonaj, legătorie de cărți, zugrăvitul caselor și firmelor, etc., iar la fete croitoria, rufăria, bucătăria, sericultura, țesătoria, etc.

Recrutarea și numirea corpului didactic rămâne neschimbată: diploma școlii normele, examenele de definitivat și înaintarea pe loc. Nu ni se par potrivite dispozițiile cari îngreuiază trecerea în învățământul urban.

Ca suplینitori se admit absolvenții a 4 clase normale sau secundare. După 3 ani de pregătire în cursuri oș vară de 2 luni se pot prezenta unui examen pentru obținerea titlului de învățător ajutor.

*) Din revista „Școala”, org. Asoc. Corpului didactic din Bucovina.

După alți 3 ani se pot prezenta unui examen pentru obținerea titlului provizor. Deabia în urma acestor examene pot fi asimilați cu normalității. O lacuna a legii e că nu se dă destulă atenție perfecționării corpului didactic. Obligația pe săptămână până la 20 ani de serviciu e 28 ore, iar dela 20 ani 24 ore. Se pot impune până la 40 ore pe săptămână. Orele în plus se vor plăti ca ore suplimentare. Pedepsele bănești nu le aflăm cu cale. Gradații la vechime rămân numai 4, ar fi just să fie 6. Pensionarea se face la 30 ani de serviciu, dar se poate face de ministru și la 25 de ani de serviciu. Dacă împlineste vârsta de 60 de ani pensionarea e obligatorie.

O inovație e învățământul obligator pentru adulți ș. a. în:

1. Școlile de adulți pentru analfabeți, cu obligativitatea dela 16—40 de ani.

2. Școlile de adulți pentru cei cari n'au terminat școala primară începătoare, obligatorii până la vârsta de 20 ani, atât pentru absolvenții școlilor de analfabeți, cât și pentru tinerii cari n'au terminat cursul primar începător, pentru ceilalți cetățeni cu aceaș învățământ, până la vârsta de 40 de ani.

3. Școlile de perfecționare culturală și profesională obligatorii până la vârsta de 18 ani pentru ucenicii comerciali și industriali și facultative pentru ceilalți cetățeni și lucrători.

În comunele urbane, precum și în cele rurale populate se vor înființa școli medii necesare culturii claselor mijlocii, cu o durată de 4 ani. În aceste școli se primesc școlarii cu 4 clase primare începătoare. Absolvenții școlilor medii pot fi primiți în cl. V a școlilor normele primare, a seminariilor și școlilor secundare. Corpul didactic al acestor școli se va recruta din absolvenții secțiunii medie-normală de pe lângă seminarile pedagogice universitare. Până atunci pot fi aplicați profesori și învățători (cu 10 ani de serviciu).

Cursul învățământului normal se prelungește la 7 ani. Se va învăța și o limbă modernă.

Finind ne însușim următoarea întrebare din „Lamura”: „Spre desăvârșirea acestor legi n'ar fi fost mai bine să fie cunoscute în punctele principale ca să fie dezbătute în reviste și în congresele didactice?”

2. Organizarea administrației și controlului instrucției publice.

Proiectul institue trei categorii de autorități școlare:

1. *Autoritatea centrală*, adică ministerul, compusă din: a) organe administrative și de control; b) organe consultative și disciplinare și c) unele administrații speciale (Casa școlilor, Casa de economie, credit și ajutor a corpului didactic, Direcția generală a arhivelor Statului);

II. *Autorități regionale* sau „intermediare” (cum le numește proiectul), consistând în direc-

torate regionale și revizorate județene, compuse fiecare din a) organe administrative, b) organe consultative și disciplinare și c) organe gospodărești școlare (comitetele școlare);

III. *Autorități locale*, consistând în direcțiunile de școli de trei ordine: A) rectoratele și decanatele; B) direcțiile de școli secundare sau medii și școli similare; C) direcțiile de școli primare și compuse fiecare din: a) organe administrative și b) organe consultative; iar pentru direcțiile de școli secundare sau similare și de școli primare se adaugă: c) organe gospodărești, adică comitetele școlare și d) organe de colaborare cu familiile elevilor, pe cari organe proiectul le numește „consiliul părinților.”

Proiectul tinde să realizeze o descentralizare rațională, mărginind și precizând atribuțiunile fiecărei autorități școlare. Consultarea corpului didactic se face la centru în consiliul superior al învățământului. Acesta se compune din 4 secții. Secția învățământului primar și normal-primar se alcătuiește din: 1. Directorul și inspectorul general al învățământului respectiv; 2. Câte un reprezentant de fiecare directorat regional și pentru fiecare din următoarele trei grupe de școli: a) Grădini de copii și școli primare rurale și urbane; b) Școli medii (un nou tip de școală asemenea școlilor civile din Transilvania); c) Școli normale primare și de grădini de copii.

Alt organ central consultativ e Consiliul permanent, iar disciplinar Comisia centrală de judecată.

Se vor înființa atâtea directorate școlare regionale câte regiuni administrative se vor fixa prin legea administrativă. Organe de control sunt: 3 inspectori generali, dintre cari câte 1 pentru învățământul primar, normal-primar și de grădini de copii. *Consiliul regional* se compune din a) Directorul și inspectorii regionali; b) Reprezentantul administrației regionale și acela al serviciului sanitar; c) Câte un reprezentant de fiecare categorie de școală din cuprinsul directoratului regional respectiv. În *Comisia regională de judecată* vor fi aleși câte un asesor și un supleant din învățământul primar.

În fruntea revizoratului stă revizorul; el e ajutat de câte un subrevizor de fiecare plasă, dintre care unul va conduce cu titlul de secretar cancelaria revizoratului, fiind ajutat în lucrările de birou de un impiegat și doi copiiști.

Consiliul școlar județean se compune din un reprezentant al școlii normale, un reprezentant al grădinilor de copii, doi învățători urbani și 2 învățători rurali, aleși de corpul didactic respectiv.

Școlile urbane cu cel mult 8 clase paralele formează o direcție școlară primară. 4 până la 6 școli rurele formează o direcție de cerc rural. Organele de conducere sunt: directorul, consiliul didactic, consiliul părintesc și eforiile școlare, a căror organizare, atribuții și venituri se vor arăta prin legea specială a eforiilor școlare.

Inspectorii primari regionali se numesc pe termen de 4 ani și pot fi aleși și dintre revizorii școlari din regiune, cu o vechime de 2 ani în acest oficiu. Revizorii se numesc pe termen de 3 ani și pot fi aleși și dintre subrevizorii cu cel puțin 2 ani în acest oficiu.

Directorii de școli primare urbane și de cerc rural se numesc de către ministru pe 3 ani. Dirigenții școlilor rurale se numesc de către revizori.

Trecerea prin Marea Roșie.*)

Povestire biblică.

Când convoiul Evreilor, cu carele lor și cu vitele, și cu copiii, ajunse aproape de marginea acelei ape mari, Moise porunci oprirea, ca să se odihnească acolo toți o zi de ostenele drumului.

Dar nici n'apucară ca lumea să deshame caii, să desjuge boii și să întindă corturile, când înapoia lor, pe drumul pe care veniseră până acolo, zăriră un nor îndepărtat de praf. Dintru întâiu nu se sinchisiră, dar norul de praf se îngroșea și venea din ce în ce mai repede spre ei. Și nu trecu mult și în acel nor de praf începu să se zărească, la razele soarelui, niște sclipiri vii, cari se jucau ca niște ape arginții, apoi zăriră niște oameni călări, înaintând pe cai în galop și în urma lor veneau care pline cu soldați. Într'un car mai mare, la care erau înhămați șase cai înaintași, cu hamuri strălucitoare, stătea un om înalt, chipeș la față și mândru, îmbrăcat de sus până jos într'o manta de fier. Cine era și ce căuta tot convoiul ăsta de cai și călăreți pe drumul pe care merseseră Evreii? Era Faraon cu toată oastea lui. Ce se întâmplase?

Nu trecuseră așa de multe zile dela plecarea Evreilor, și Egipteni, cari se învățaseră să le muncească alții pe degeaba muncile cele mai grele, iar ei să stea și să mănânce, și cari ne mai muncind demult, uitaseră să muncească, băgără de seamă că toate le merg dea îndoașele dela plecarea Evreilor. Le venea greu să s'apuce de muncă, li se părea că e ceva urât, scârbos, să pună ei mâna pe sapă, pe lopată, pe plug, să înhame caii și să injuge boii, să măture străzile, să ude grădinile, să plivească buruienile, să întărească șoselele cu pietriș curat din prundul apelor; femeilor le venea greu să scuture prin casă, să spele scândurile, să mulgă vacile, să coacă pâine. Faraon tocmai își făcea o casă mare, nouă, frumoasă, la care până atunci lucraseră Evreii: ei căraseră piatră, var, cărămizi, nisip, grinzi, ei săpaseră la temelie, ei urcaseră cărămizile pe schele până sus, și acum, acum fiindcă nu se terminase palatul lui Faraon, el angajase lucrători Egipteni.

Dar aceștia cereau plată, plată mare, și lucrau anevoc, și nu sufereau să-i lovească supraveghe-

torii cu biciul. Intr'o zi ei chiar se născulară și nu vrură să mai muncească pentru Faraon, zicând: n'arc un palat desuul de frumos, ce-i mai trebuie altul, când noi n'avem decât căscioare ca niște bordee?"

Toate astea ajunseră până la urechile lui Faraon, căruia atunci începu să-i pară rău că dăduse drumul Evreilor.

Dar când își aducea aminte de nenorocirea cea din urmă, care îl lovise și pe el groaznic, cu moartea fiului lui mai mare, se cutremura din creștet până în tălpi și în gândul lui zicea:

"Tot e mai bine că s'au dus, căci dacă nu le dădeam drumul cine știe ce nenorociri îngrozitoare ar mai fi trimis D-zeul lor peste noi". Și ca el zicea și regina, care, dela moartea copilului ei iubit, tot într'un plânset o ducea.

Dar nu tot așa ziceau și ceilalți Egipteni, începând dela miniștrii cei mai înalți până la cei mai de jos oameni. Tuturoși le părea amarnic de rău de plecarea Evreilor, căci vedeau cu ochii cum le intră zilnic în casă sărăcia, până într'o zi Faraon se pomeni cu o mulțime mare de oameni pe la porțile palatului lui, strigând cât îi ținea gura:

"La arme! La arme! După Evrei, după Evrei, să-i aducem înapoi". Regele neînțelegând întâi țipetele lor trimise un slujitor să vadă ce-i și el se întoarse numai decât cu vestea: Poporul e infuriat că ai lăsat Măria ta pe Evrei să plece și cere să te pui în fruntea armatei și să plecați, să-i găsiți și să-i aduceți înapoi."

Regele se îngălbeni: „Ce sunt nebuni? Nu mi-au cerut tot ei în genuंची să le dăm drumul mai repede și nu i-au luat aproape la goană tot ei? „Nu, asta nu se poate, asta nu se poate“. „Nu se poate, nu se poate, D-zeule, nu se poate, se auzi deodată și o voce subțire desnădăjduită, dacă îi aducem înapoi o să ne moară toți, toți copii. Era regina care auzise din odaia ei gălăgia și venise într'un suflet la rege să vadă ce va face el.

Țipetele se auzeau din ce în ce mai sălbatic, și îndată ușile se dădură de perete și toți miniștrii pătrunseră la el, galbeni la față, cu părul vâlvoi și abia hălbatind: Să mergem după ei, să mergem, că așa ne omoară".

Atunci regele n'avu în cotro și dădu ordin de mobilizare. Oastea porni ca vântul pe urma Evreilor și-i ajunse tocmai când poposiseră la marginea acelei ape mari.

Când văzură Evreii primejdia groaznică ce-i amenință, rămaseră întâi incremențiți. Zadarnic Moise cu vocea lui tunătoare le poruncea să svingă toate în grabă și să plece. Să plece? Era lesne de zis, dar nu și de făcut. Unde? În spate le veneau Egiptenii, în față le era marea cea îndinsă. Să se bată cu Egiptenii nu puteau că n'aveau arme și nici nu știau să lupte. Pe unde s'o ia? Și atunci îi fu dat bătrânului Moise, pentru întâia oară în viața lui, să auză cu urechile lui vorbele cele mai urâte: „Mincinosule" îi sbiera unul, arătându-i pumnii. „Ucigaș de copii" îi strigau femeile cu țipete sălbatece și cu părul

despletit vâlvoi. „El e vinovatul, el e vinovatul!" țipau în cor zeci de mii de voci „Ne-a scos din Egipt, unde trăiam bine, unde aveam ce mânca și eram liniștiți, ca să rățacim cu un nebun prin pustii, murind de foame și sete" ziceau alții. „Să trimetem numai de cât o solie înaintea lui Faraon, să'ngenunche la carul lui, să-i sărute pulpana mantalei și să-l roage cu lacrimi ie ochi să ne ierte pentru greșeala ce am făcut".

„Bravo! bravo! se auzi" răsunând din toate părțile, și în timp ce se sfătuiau pe cine să trimeată soli, uitaseră puțin de Moise.

Dar Moise nu-și pierdu credința, îngenunche și se rugă fierbinte lui Dumnezeu, iar Dumnezeu i se arată lui numai de cât și-i grăi:

"La toiagul și întinde mâna spre mare". Moise făcu întocmai. Și ce să vezi atunci? Cum întinse Moise mâna spre mare, apa se desfăcu în două, o parte se ridică în sus în dreapta ca un perete, și o parte în stânga tot ca un perete, iar prin mijloc în loc de apă se făcu un vad uscat, peste care se putea trece cu piciorul.

Când văzură Evreii minunea asta, uitară toate necazurile și încetară vorbele de ocară la adresa lui Moise, strânseră toate în grabă și începură să trească marea prin vadul cel uscat. În timpul acesta Egiptenii se apropiau din ce în ce, cât pe aici să i ajungă. Ca să-i zăpăcească, D-zeu a alungat norul conducător dinaintea Evreilor și l-a aruncat în fața Egiptenilor, îngroșându-l și întunecând pământul în fața Egiptenilor ca noaptea.

Așa că, Egiptenii acum înaintau cu greu și cu multă băgare de seamă. După ce Evreii trecură în liniște pe țărnul celălalt al mării, norul se mută iar dinaintea Evreilor, și atunci se făcu lumină în calea Egiptenilor și ei văzură vadul pe unde trecuseră Evreii. Atunci, după ei prin vad, cu care, cu căfăreți și cu pedestrași.

Evreii, văzând pe Egipteni că trec și ei prin vad, se speriară iar și crezură că minunea ce se înâmplase mai mult ca să fie amăgiți și să simtă pe urmă și mai mare nenorocirea. Și iar începură să blesteme pe Moise. Dar Moise, care se obișnuise cu prostia poporului lui și cu ocările ce-i făcea nu le zise nimic, iar îngenunche, se rugă lui Dumnezeu, cu credința lui cea mare și neînvinsă, și îndată Dumnezeu i se arată iar și-i grăi: Acum întinde iar mâna ta spre mare. Moise făcu întocmai și atunci cele două ziduri de apă din stânga și din dreapta se prăbușiră cu un sgomot înfiorător și se uniră iar la mijloc peste vad, tocmai când cea mai mare parte din oastea lui Faraon cu el cu tot aproape și ajunseseră la țărnul celălalt și tocmai când Evreii perduseră orice nădejde de mântuire.

Evreii văzură cu bucurie, cum ostașii lui Faraon și el cătare pe cal se luptau cu valurile infuriate și albe de spumă ale mării, cum țipau și se sbăteau, dar în zadar, căci în curând valurile îi înghițiră pe toți și nu se mai văzu nimic, Marea se liniști.*)

I. Nisipeanu.

* Din Nr. 2, al rev. „Pentru inima copiilor“ condusă de dl I. Nisipeanu, insp. general al inv. primar și normal.

Chestiuni medico-pedagogice.

(La noi și în alte state.)

Învățământul special al pedagogiei medicale românești nu prea are amatorii săi și lumea românească nici nu să prea sinchisește a să înprețini, și a înțelega rosturile acestei probleme umanitare, precum să face aceasta față de alte probleme nu cu mult mai importante decât educație și instrucție celor cu defecte. Adeseori să spus — chiar și din partea oamenilor mai cu cădere — că aceasta problemă nici nu merită o atențiune cuvenită, un interes oarecare, deși ea poate alte probleme ar trebui tot cu mai multă intențitate pusă înaintea opiniei publice românești, pentru a o putea prețui așa precum alte popoare și alte țări mai civilizate și mai puțin civilizate decât a noastră a știut-o și o știe să-o prețuiască, a o înțelega cum alții a înțales-o, ca iminentă și foarte importantă problemă.

După natura și firea lucrurilor ar trebui să tribulezi asupra felului cum să prezintă chestiunea inv. special medico-pedagogic la noi în România Mare și că înce constau toate întocmirile făcute în interesul, respective în detrimentul acestui învățământ. Acestea amănunte rămân pentru alte timpuri, rămân pentru timpul când anumite împrejurări ar reclama comunicarea acestora, mângîindu-mă de astă dată de-a relata, că *inv. special curativ* (la surdo-muți) cum a fost și cum este înțales la alte popoare. Pentru acest lucru servească ca orientare oamenilor interesați următoarele date statistice redade după lucrarea unui profesor austriac — publicată la anul 1912 sub titlul „Comunicări statistice”. În acesta comunicare autorul — mai mult sau mai puțin face cunoscut lumii interesate starea și dezvoltarea inv. special curativ la surdo-muții în Austria, Germania, Elveția și Ungaria. La sfârșitul acestora dă o statistică amănunțită și numerică despre institutele de surdo-muți aflătoare pe cele cinci continente ale lumii.

În conformitate cu acestea comunicări prețioase în ordine potrivită și într-o măsură mai ușoară de privit, — cu o oareșcare abatere dela ordinea compunerii originale redau următoarele date pentru starea și dezvoltarea institutelor de surdo-muți în care să afla până la 1912.

În *Austria* erau 29 institute cu 225 profesori și 2000 elevi. Dintre institute 11 erau cu caracter regnicolar, 6 particulare, 5 episcoposte, 3 orășanește, 1 de stat, 1 provincial, 1 fundațional și 1 confesional-evreiesc.

Limba de propunere era în 17 institute exclusiv cea germană, în 3 bohemă-germană, 3 numai bohemă, în 2 italiană, 2 polenă, 1 slovenă și în 1 institut italiană-slovenă.

În legătură cu inst. ces. reg. din Viena și inst. particular din Praga funcționa și o școală profesională pentru ucenici surdo-muți.

Dintre toate institutele 12 erau cu 8 clase, 2

cu 7 clase, 8 cu 6 clase, 4 cu 5 clase și 3 inst. cu clase după împrejurări.

În celea mai multe institute primirea elevilor să făcea la etatea de 7—8 ani, în unele la etatea de 6 ani, iar în altele numai după împlinirea a 9 ani.

Dintre 2000 elevi 1188 erau băieți, 812 fetițe; 1786 locuiau în internatele institutelor iar restul de 214 erau externi.

Întreg corpul didactic special consta din 225 membri, 180 bărbați și 45 femei. Pentru instrucția specială a surdomuților au fost calificați 117, dintre cari 17 aveau și diplomă pentru școalele civile. Necalificați pentru instrucția specială erau 108 dintre cari 12 aveau diplomă pentru școalele civile iar 96 calificația pentru școli elementare. Membrii corpului didactic special din Austria erau grupați în jurul unei societăți numite: „*Asociația Educatorilor de surdomuți austrieci*”. Asociația aceasta în anul 1912 avea 140 membri și aveau un organ numit: „*Mitteilungen der Ver. oesterr. Taubstummen lehrer*”. Presedintele asociației era *Anton Druschba*, directorul inst. din Viena.

În *Ungaria* în anul 1912 era 16 inst. pentru surdo-muți, 198 pedagogi speciali cu 1634 elevi. Dintru educatori 132 erau profesori cu pregătire specială și denumiți definitiv, iar 66 erau extraordinari. Elevi să repartizau astfel: 958 băieți, 676 fetițe dintre cari 509 în internatele de pe lângă institute, iar 1125 externi. Referitor la Ungaria, în comunicările statistice ale profesorului austriac să mai amintește despre înființarea, administrația institutelor precum și despre forul superior „*Consiliul special*” al institutelor de pedagogie curativă, despre pregătirea profesorilor (pedagogiul special).

În *Croația și Slavonia* să cpune, că exista numai un singur institut cu caracter regnicolar înființat la anul 1885 în Zagreb. În acest institut erau 16 profesori, 6 clase cu 65 elevi. Dintre acești profesori 2 însi — pe lângă calificația de profesori de școli civile aveau și calificația specială, cei alalți însă erau fără calificația specială, dar 3 dintre dâșii avea diploma pentru școli civile, iar restul pentru școli elementare. Elevii erau 54 baieti, 11 fetițe, 54 interni, 11 externi.

În *Germania* 89 institute la cari funcționau 867 profesori cu 7611 elevi. Elevi să repartizau astfel: 4076 baieti, 3535 fetițe, 3674 interni, 3016 plăsați pe la particulari, iar 921 umblau la școală dela casa părintească. După caracter institutele erau repartizate astfel: 35 provinciale, 25 de stat, 11 particulare, 6 orășanești, 6 cercuale și 6 de ale unor asociațiuni particulare.

În *Elveția* erau 15 institute cu 91 profesori instruind 750 elevi. După caracter: 7 particulare cu ajutor de stat, 4 ale cutăror cantone, 3 particulare și 1 al unei societăți umanitare cu ajutor de stat.

I. Reprivire generală peste institutele de surdomiți aflătoare pe celea cinci continente.

Europa:

țara:	nr. inst.	nr. prof.	nr. elev.
1. Germania	89	867	7611
2. Angliă	95	462	1222
3. Franța	73	598	4098
4. Italia	47	234	2519
5. Austria	29	225	2000
6. Rusia	34	118.	1699
7. Ungaria	17	208	1700
8. Belgia	12	181	1265
9. Elveția	15	91	750
10. Suedia	9	124	726
11. Spania	11	60	462
12. Olanda	3	74	473
13. Danemarca	5	57	348
14. Norvegia	5	54	309
15. Portugalia	2	9	64
16. Sârbia	2	2	26
17. România	1	3	46
18. Luxemburgul	1	3	22
19. Turcia	1	2	2

America de nord.:

1. Stalele Unite	147	1347	12228
2. Canada	7	130	767
3. Mexico	1	13	46
4. Cuba	1	1	1

America de sud.:

1. Argentina	4	18	133
2. Chile	1	7	61
3. Brazilia	1	9	35
4. Uruguay	1	1	1

Africa:

1. Provincia „Cap“	4	9	77
2. Algir	1	3	37
3. Natal	1	2	7
4. Egipt.	1	2	6

Azia:

1. Japonia	3	26	410
2. India	3	13	73
3. China	3	10	43

Australia:

1. Cont. Australia	6	31	272
2. Zelandă nouă	1	5	50

Laolalta 673 4995 42664

În baza acestor date (date din anul 1912) să vede, că cu cât un stat, un popor este mai înaintat în cultură, cu atât mai mult a ținut seamă de educațiunea și instrucțiunea celor cu defecte, cu atât mai mult s'a nizuie să înțeleagă și să aprecieze însemnătatea inv. special curativ și prin literatura specială a acestui învățământ s'a câștigat și înpreținit opinia publică, lumea laică de-a aprea și adevărat nizuințele și a prețui produsele educației și instrucției depusă în interesul celor cu defecte — în interesul însă-și a statului.

Vedem însă și cu durere constatăm, că regatul România (veche) pe acest teren a stat la un loc nu pre măgulitor.

Aceasta stare primitivă de lucruri însă, pe urma războiului mondial, a întregirii naționale și-a noarei arangeri politice s'a schimbat chiar și în favorul statului românesc. Pre lângă singurul institut de auidomuți dela Focșani sa mai adaus

încă patru instituti: Cluj, Arad, Timișoara și Cernăuți — toate întro dezvoltare pronunțate și chiar de respectat. Avem câțiva profesori speciali, cari din necesitate sunt utilizați și tolerați, dar nepoșezând limba statului românesc cu acestea nu să va putea face față noilor cerințe și nizuințe ale statului românesc întregit.

Căștigând în numărul institutelor de aceasta natură și pentru a putea duce mai departe pe calea dezvoltării problema învățământului curativ — în senzul bine priceput al nostru — românesc — ar trebui să se deie curs liber, teren larg acelor câțva români cari sunt, cari doresc și vor să muncească pe terenul inv. special curativ acelor cu defecte, pe care inv. oameni de astăzi nu'l înțeleg. Ar trebui primite cu dragoste ori-ce nizuințe bune în această direcție, ar trebui încurajați chiar oamenii — ca cât mai curînd să se poată umplea golurile rămase prin repatrierea unora dintre unguri, pentru a putea lua locul și-a altora, cari vor să mai părăsească și vor fi siliți să părăsească acest teren de activitate, naționalizând astfel și acestea institute, cari și statului român ei sunt îndispensabile și trebuie să-se nizuiască a numără cât mai multe, cât mai împlină dezvoltare și cât mai de respectat în ceace privește nivelul învățământului curativ.

Cluj, la 1 April 1920.

Mihail Hurducaci
prof. m. ped.

Conferințele județiene.

În zilele de 3 și 4 Iunie s'au ținut în toate județele conferințele oficiale ale acestui an. Din rapoartele publicate în diferitele ziare ca și din informațiile primite, ne-am convins că aceste conferințe au dat rezultatele cele mai frumoase. Nivelul ridicat al discuțiilor în jurul punctelor din programul acestor conferințe au avut darul să ridice la adevărata valoare aceasta tagmă, în fața tuturor autorităților civile și militare cari au ținut să onoreze cu prezența lor pe harnicii luminători ai satelor noastre. În special s'au încins discuții frumoase în jurul punctului „Școala activă“ fixată la loc de frunte în aceste conferințe. Ne vedem datorii a aduce prinoul nostru de sinceră mulțămia dlui I. Mateiu, directorul învățământului primar, care a avut norocoasa idee de a pune în discuție aceasta nouă direcție a învățământului, menită să regenereze din temelie instrucția poporului nostru.

Răsărită din necesitățile vieții de astăzi, aceasta direcție nouă în învățământ vine ca să ușureze și deslege în chip norocos problema învățământului masselor, și chiar pentru că la noi mai ales ea se afiă în stare de elaborare, a fost bine că la încrucișarea atâtor drumuri, să dă învățătorilor prilejul de a găsi pe cel mai drept, pentru că să putem repara cu ușurință pagubele pe cari din vitregia vremilor a trebuit să le îndure instrucția poporului nostru românesc.

Noi avem credința, că aceasta nouă școală va câștiga teren larg în cel mai scurt timp și că după o aplicare și mai ales după ce vom reuși să reformăm scolile normale pentru a crește învățători bine pregătiți, se vor canaliza toate părerile spre cultura spiritului prin muncă care este scopul suprem al oricărui învățământ.

Privita dintr'un punct de vedere general, manifestarea învățătorimii noastre în cadrul acestor conferințe, se pare că trece printr'un proces de formațiune în spre bine, și se pare că aceste zile sunt augurul unor vremi frumoase și apropiate, când țara noastră și-a asigurat prin învățătorii săi, pentru secole bunele condiții de consolidare internă precum și înrăurirea bine făcătoare față cu alte neamuri, din afară. Aceste fiind perspectivele unui popor într'un viitor destul dea apropiat, este o enormă greșală să nu li-se dea acestora toată sollicitudinea, din partea societății, și din partea statului, și este o și mai mare greșală să nu li-se dea o educațiune și pregătire temeinică, corespunzătoare cu exigențele și necesitățile vieții de acum.

A. Pora.

Loteria „Asociațiunii“

pentru literatura română și cultura poporului român.*

Dumnezeu și vitejia fără seamă a oștaşului nostru ne-a hărăzit România integrită aproape până la granițe, unde răsună graiul dulce românesc. — Cadrele le avem mari și încăpătoare.

Ce ne mai trebuie?

Icoana, vrednică de muncă, cultura și bogăția noastră, pentru a fi așezată cu cinste în aceste cadre.

Dacă aruncăm însă ochii în jurul nostru, abia vedem lucruri, cari să amintească lumii de credința, vitejia și cultura românească.

În întreaga Dacie superioară abia sunt monumente publice românești.

Dându-și seamă de aceste neajunsuri, „Asociațiunea“, cea mai veche însoțire culturală la Românii de pretutindeni, și-a propus să infaptuiască o parte însemnată din problemele culturii românești.

Iată vre-e câteva din aceste probleme:

I. Ridicarea de monumente artistice în amintirea eroilor și faptelor mari din trecutul românesc, cari să amintească de vrednicia înaintașilor și de datorile sfinte ale urmașilor.

Așa ar fi o capelă pe câmpia Turzii, în locul unde a perit de mâna călăilor streini Mihaiu Viteazul, cel dintăiu înfăptuitor al României mari.

O statuie lui Mihaiu Viteazul în Alba-Iulia, unde intrat triumfător ca cel dintăiu domn al tuturor Românilor.

O statuie lui Avram Iancu în Cluj, unde s'a oțelit sufletul său de mare Român în anii când a învățat acolo.

* Suntem rugați a da loc acestui anunț al „Asociațiunii din Sibiu. Având în vedere scopurile frumoase, ce le urmărește făgăduim a-i da tot sprijinul.

O copie a columnei lui Traian din Roma, monumentul glorios al originii noastre, înaintea palatului Asociațiunii din Sibiu.

Un monument comemorativ lui Horia, Cloșca și Crișan în Alba-Iulia, unde au fost frânți pe roată de dușmanii neamului nostru.

Alte monumente comemorative s'ar înălța la Șelimbăr, unde marele voivod Mihaiu Viteazul a învins pe dușmanul său, principele Andreiu Batori; la Mesteacă, de unde a pornit mișcarea de eliberare a lui Horia; la Fântânele și Abrud, unde Moții lui Avram Iancu au bătut pe vrăjmașii cari ne încălcău hotărul.

Câmpul libertății dela Blaj, acest leagăn strălucit al deșteptării noastre naționale, ar trebui prefăcut într'o grădină minunată, vrednică de faptele și oamenii mari, a căror nume se leagă de acest loc istoric.

Probleme însemnate ar mai fi: aranjarea unui muzeu istoric al anilor 1848—1849 în casa lui Avram Iancu din Vidra, care să fie oglinda adevărată a acestor ani de greu sbucim, apoi îngrijirea amfiteatrului și anticităților dela Grădiște, vechea capitală a Daciei, Sarmisegetuza (Ulpia Traiană).

II. A doua serie de probleme importante este a caselor naționale, cu biblioteci și muzee regionale, în toate centrele mai de seamă.

Aceste case și așezăminte naționale sunt absolut necesare nu numai pentru a imprimă un caracter mai românesc orașelor noastre, atât de streine și înstreinate, ci și din considerații de natură practică.

În multe din orașele și orașelele noastre nu găsești o sală potrivită pentru întruniri și spectacole naționale mai grandioase.

În atâtea apoi lipsește aproape cu desăvârșire cartea dătătoare de lumină românească.

Și mai mult apoi ne lipsesc obiectele de artă națională, cu nobila menire de a formă și dezvoltă gustul artistic al publicului nostru.

Iată pentru ce „Asociațiunea“ ar dori să edifice un șir întreg de case naționale, potrivit cu împrejurările locale, în următoarele centre:

Cluj, Oradea mare, Timișoara, Sighetul Mar-marășului, Târgul Murășului, Arad, Deva, Sighișoara, Satu-mare, Năsăud, Brașov, Bistrița, Reghin, Aiud, Dicioșânmpartin, Făgăraș, Caransebeș, Murăș-Ludus, Boroșeș, Brad, Lăpuș, Baia mare, Șimleul-Silvaniei, Tulgheș, Alba-Iulia, Blaj, Bran și Jibău.

Pentru orientare comunicăm, că aceste case naționale, cu biblioteci și muzee regionale, ar fi cu etaj și ar cuprinde în parter câte o sală de solemnități, de lectură, una sau mai multe încăperi pentru colecțiunile bibliotecii, precum și pentru trebuințele diferitelor societăți culturale, economice, muzicale, sportive ș. a. Etajul ar fi rezervat trebuințelor muzeului despărțământului Asociației, care ar avea să fie oglinda fidelă a regiunii, în mijlocul căreia se află, sub toate

raporturile: istoric, arheologic, geologic, etnografic, artistic, economic, de științe naturale etc.

III. A treia serie de probleme este aceea a bibliotecilor populare.

Precum în trecut ne a unit cartea românească, așa trebuie să ne unească și în viitor. Cartea e una din cele mai mari puteri ale lumii. Ea nu poate să lipsească din nici o comună românească.

„Asociațiunea“ a tipărit și până acum, deocamdată câte un număr pe lună din biblioteca sa populară. Mai târziu pot să apară acești numeri și mai des.

Astfel ne gândim la publicarea, în formă de broșuri, a scrierilor populare de următorii autori români: Alecu Rusu, Dr. Paul Vasici, Costache Negruzzi (nuvele istorice), Vasile Alecsandri (poezii, proză și teatru), Mihail Cogălniceanu (cuvântări, scrisori). Cu timpul dacă se desvoaltă mai bine gustul de citit la poporul nostru, vom da și splendidele discursuri ale lui S. Bărnăuțiu, T. Cipariu, A. Bunea ș. a., precum și pagini din cronicari, autori bisericesti mai vechi (Antim Ivireanul, Vartolomeiu Măzăreanu ș. a.). Al Odobescu (Moșii și Curcanii, Basmul Bisocanului din Pseudokynegetikos, Vulpea bearcă, Poveștile mitologice ș. a.). M. Eminescu (Poeziile în metru popular: Doina, Ce te legeni codruie, La mijloc de codru des, Somnoroase păsărele, Mai am un singur dor și altele trecute deja în conștiința obștei). G. Coșbuc (Balade și Idile, Răsboiul pentru neatarnare, Din Țara Basarabilor ș. a.). P. Ispirescu (Legendele sau basmele Românilor). I. T. Mera (Povești). I. Slavici (Povești și Nuvele). I. Pop-Reteganul (Povești ardelenesti). A. Vlahuță (Din trecutul nostru, România pitorească. Nuvele, Povești). St. O. Iosif (Poezii). Mihaile Străjan (Parabole).

Afară de acestea vom publica în „Biblioteca populară a Asociațiunii“ sfaturi economice, igienice, industriale și comerciale, — originale sau prelucrate după autori străini, de autorii cei mai destoinici populari ce-i avem (I. Agârbiceanu, St. Căcoveanu, A. Cosciuc, Dr. E. Dăianu, Dr. A. Dobrescu, A. Lupcanu-Melin, Petrea Dascălul, I. U. Soricu etc).

Mai notăm că din broșurile apărute până acum în „Biblioteca populară a Asociațiunii“ avem câteva mii de serii pentru 3000 de biblioteci populare.

Rugăm deci și la acest loc toate comunele românești, constituite în agenturi ale „Asociațiunii“, cari până acum nu au biblioteci românești, să se adreseze prin directorii de despărțăminte biroului central pentru a li se trimită astfel de biblioteci.

În felul acesta nu credem să mai rămână comună neînvestită eu cartea românească de lipsă.

Bibliotecile „Asociațiunii“ se administrează după regulament special.

IV. Pentru realizarea deplină a acestor probleme nu sunt de ajuns mijloacele momentane.

Trebuie create și mereu augmentate fonduri cu menirea de a păstra și întregi toate aceste lucrări și în viitor.

Dându-și seama de aceste trebuințe, adunarea generală a „Asociațiunii“, ținută în 17 și 18 Octombrie 1920 la Oradea mare, a admis mai multe fonduri cu menirea de a servi diferitele noastre scopuri culturale.

Iată cari sunt aceste fonduri:

1. Fondul G. Coșbuc pentru trebuințele bibliotecii centrale.

2. Fondul S. Bărnăuțiu pentru trebuințele bibliotecilor regionale.

3. Fondul V. Stroescu pentru trebuințele bibliotecilor sătești.

4. Fondul N. Grigorescu pentru trebuințele secției artelor frumoase a muzeului central.

5. Fondul A. Odobescu pentru trebuințele secției arheologice și numismatice a muzeului central.

6. Fondul N. Bălcescu pentru trebuințele secției etnografice a muzeului central.

7. Fondul A. Șaguna pentru trebuințele secției bisericesti și școlare a muzeului central.

8. Fondul A. Jancu pentru trebuințele secției armate a muzeului central.

9. Fondul A. Buda pentru trebuințele secției științelor naturale a muzeului central.

10. Fondul T. Cipariu pentru trebuințele muzeelor regionale.

11. Fondul C. Brancoveanu pentru trebuințele casei naționale centrale.

12. Fondul G. Lazăr pentru trebuințele caseilor naționale regionale.

13. Fondul M. Kogălniceanu pentru trebuințele caseilor naționale sătești.

14. Fondul Inochentie Micu Clain pentru trebuințele prelegerilor populare.

15. Fondul Titu Maiorescu pentru trebuințele conferințelor pe seama intelectualilor.

16. Fondul I. Creangă pentru premii acordate lucrărilor populare.

17. Fondul A. Vlaicu pentru premii acordate lucrărilor tehnice.

18. Fondul A. Mureșianu pentru premii acordate lucrărilor literare.

19. Fondul G. Barițiu pentru premii acordate lucrărilor istorice.

20. Fondul N. Densusianu pentru premii acordate lucrărilor arheologice.

21. Fondul Dr. C. I. Istrati pentru aranjări de expoziții.

22. Fondul A. I. Cuza pentru instruirea analfabecților.

23. Fondul M. Eminescu pentru tipărirea de lucrări literare.

24. Fondul V. Alexandri pentru tipărirea de lucrări populare.

25. Fondul foștilor bursieri pentru burse.

26. Fondul N. Iorga pentru propaganda culturală românească în țară și străinătate.

Asociațiunea administrează și alte funduri și

primește în administrare orice fond cu menire culturală națională, rugând și de astă dată, pe toți oamenii de bine să contribuie cu obolul lor pentru augmentarea oricăruia din aceste fonduri.

V. A cincia serie de probleme ar fi în sfârșit, întregirea caselor naționale centrale, existente astăzi pe teritoriul din Sibiu, Strada Șaguna Nr. 6 și 8.

Cele trei corpuri de clădiri s'ar întregi fiecare în direcția ce i o admite terenul. S'ar forma astfel trei corpuri de zidiri uniforme cu o lungime de 61 m.eși lățime de 16 m., legate la margini prin 4 coridoare și idrmând toate împreună un complex de 170 de încăperi.

Și anume: în zidirea din spre parc, dela intrare la stânga, în 18 camere s'ar aranja colecțiunile arhivei, bibliotecii, manuscriselor etc. „Asociațiunii“, cu o sală mare, aranjată modern, pentru cetitori, precum și cu cabinete pentru savanții cari fac cercetări speciale. Ar mai fi încă, firește, dependențele necesare.

În etagiul I. și II. din spre parc al acestui corp de zidire cu 52 de încăperi s'ar aranja sistematic, după secții, colecțiunile mereu crescânde ale muzeului central al Asociației.

În parter partea din spre Strada Șaguna, dela intrarea principală la dreapta, ar fi biourile Asociației (10 încăperi). La stânga, alte 8 încăperi pentru trebuințele diferitelor societăți culturale din ioc (Reuniunea de muzică, de agricultură, de sport, de femei etc.)

Tot în parter în corpul de zidire dela mijloc, ar fi așezate tipografia, cromografa și alte ateliere necesare Asociației.

Etajul I. și II. partea din spre Strada Șaguna ar fi pentru locuințele funcționarilor Asociațiunii, iar partea din spre curte ar fi rezervată legătoriei de cărți, magaziiilor, redacțiunilor, preparatoarelor, desinfectatoarelor etc. muzeului Asociației.

În subteranul de sub bibliotecă ar fi dubletele bibliotecii, iar în mansardă dubletele muzeului, având să fie trimise și unele și altele bibliotecilor și muzeelor românești care nu ar posedă încă asemenea exemplare.

În sfârșit scara de onoare ar fi împodobită cu busturile și tablourile bărbaților mari ai neamului nostru.

Iată câteva serii de probleme din cele mai importante.

Crezând că va putea realiza toate acestea, „Asociațiunea“ a cerut guvernului să-i incuviințeze aranjarea unei loterii de clase.

Loteria a și incuviințat-o ministeriul de finanțe sub Nr. 35211/1920 în înțelegere cu cel de interne. Asociația a și contractat tipărirea loturilor, care în curând se vor pune în vânzare.

Vor fi 4 (patru) trageri, la cari se vor sorta câștiguri în suma de

6.000.000 (șase milioane) lei.

Câștigurile principale vor fi de câte 100.000 (una sută de mii) lei; alte 200.000 (două sute de mii) de câștiguri dela 100 de mii lei în jos. Câș-

tigurile de 20 (douăzeci) lei vor fi în cărți și tablouri istorice românești executate artistic.

Costul unui lot e 20 (douăzeci) lei și se vor putea cumpără dela biurul central al Asociației, Sibiu, Str. Șaguna 6, precum și dela băncile asociate în „Solidaritatea“.

Placate mari și mici vor aviză la timpul sau marele public despre locul cumpărare al loturilor.

Cu loturile Asociației vor umbla și agenți voiajori, înzestrați cu legitimațiile necesare.

Loturile sunt împărțite în serii alfabetice de câte 50.000.

Persoanele, care doresc să li se reserve numeri și serii anumite, sunt rugate să-și comunice dorințele de urgentă biurului central al Asociației.

Tragerea întâiu, la care se vor sorta câștiguri în valoare 1,500.000 lei, adică un milion, cincisute de mii lei, se va ține la 31 Decembrie a. c.

Acestea am ținut să le spunem pentru orientare cu privire la această însemnată loterie cu menire culturală.

Și acum cine vrea să câștige și să promoveze cu banii săi mărețele probleme culturale, aminte mai înainte, să grăbească la cumpărare loturilor Asociației!

OFICIALE.

Salarizarea în faza actuală.

În nrul 11 al rev. „Învățătorul“ am comunicat toate demersurile ce le-a făcut delegația permanentă aleasă în congresul dela București ținut în 4 și 5 Mai. De atunci am mai primit informația că subcomisia bugetară, luând sub dezbateră serioasă chestiunea salarizării corpului didactic în mai multe ședințe succesive, în cea mai perfectă armonie și bună înțelegere a hotărât ca: leafa de bază a învățătorilor-ajutori să fie 400 Lei lunar, a inv. provizori 600 Lei, a inv. definitivi 700 Lei, a inv. înaintați pe loc și instituitori rurali 900 Lei, și a instituitorilor 1100 Lei.

Aceasta e faza actuală. Rămâne să se mai pronunțe ca for ultim Camera.

Aceste informații, le-am primit mai zilele trecute dela dl I. Ursu, prof. univ. președintele subcomisiei bugetare a Ministerului instrucțiunii, care a arătat toată bunăvoința față cu învățătorii, spunându-ne că din suma de 300 milioane, câte avea comisia generală bugetară la dispoziție, 180 milioane s'au repartizat numai pentru corpul didactic.

Astfel chestiunea se rezolvă în cel mai scurt timp spre satisfacerea morală și materială a învățătorilor și acești s'ujitori vor putea să-și continue cu îndoit zel și râvnă munca pentru întărirea din lăuntru și din afară a statului nostru. Înfăptuită aceasta salarizare, credem că vor dispărea toate nemulțumirile cari au agitat în vremea din urmă pe învățătorii din întreagă țară,

și în acest caz Guvernul nostru a dat încă o dovadă eclatantă de frumoasele intențiuni ce le are către luminătorii poporului nostru, pe cari sarăcia și mizeria, neprimirea restanțelor vechi de câte 2 și 3 ani, precum și neprimirea la timp a lefurilor mici de până acum, aceste și nimic altceva, i-au ținut într-o neliniște păgubitoare, apoi la toate acestea se mai adăunge și chestia învățătorilor confesionali cari nu sunt asimilați cu acei ai statutul.

Biroul Asociației noastre are promisiuni solemne că noua salarizare se va traduce în faptă în cel mai scurt timp. În temeiul acestora facem apel la toți colegii, și îi invităm să-și împlinească chemarea și datoria de conducători ai poporului cu toată dragostea, ce ni-se cere cu drept cuvânt de către interesele mai înalte ale neamului și patriei.

Biroul Asociației Învățătorilor.

De la Asociația Învățătorilor din Ardeal, Banat etc.

Nr. 60--921.

**Presidiul Asociației
cătră**

Presidiile tuturor Secțiilor județiene.

Puțin timp ne desparte încă de congresul general ordinar al acestui an. De data aceasta presidiul vrea să prezinte congresului un raport general, care să fie o fidelă icoană a tot ceea ce s'a lucrat în sinul Asociației în toate părțile. Un raport din cere să se evidențieze până la detaliu, tot ce a frământat ca idee și fapte în decurs de un an tagma noastră.

Pentru a putea face acest lucru, avem nevoie de rapoartele generale și bine ticluite a tuturor Secțiilor județiene.

De acea din nou recercăm pe toate presițiile Secțiilor, ca să compună și trimită de urgență la biroul Asociației rapoartele lor anuale; astfel conformându-se pe deplin „Circularului“ din 7 Ianuarie 1921. apărut în Nr. 2 al Rev. „Învățătorul“ în care la punct 18 se arată precis cum trebuie să se facă atari dări de semă anuale.

Cluj, la 9 Iunie 1921.

TRAIAN ȘUTEU
președinte.

GAVRIL ALMAȘIANU
secr. gen. Asociației.

Nr. 46--921.

Apelul F. Gh. Lazăr către toți Frații învățători.

După multe eforturi, cum s'a mai arătat în atâtea rânduri am ajuns, să avem și noi o casă. Am ajuns să avem un loc de adăpost pentru fii noștri cari vor a-și continua studiile la aeropagol științei din Cluj. Imprejurările, între cari soartea ne-a fost hărăzit, ca să luăm în primire ce e al nostru și a fost al nostru, din mai multe puncte de vedere le putem numi grele. De altfel această greutate e îndeobște cunoscută. De data această sufletul nostru al tuturor spre alt ceva trebuie să se străduiască. Anume, spre a înălțura

piedeci, cari cu toată greutatea lor aparentă, stau departe de obstacolele, ce au trebuit să le în-timpinăm, până am pus mâna pe justa noastră ereditate.

Știm și suntem fermi convinși, de acea apelăm din nou la unul fiecare dintre ai noștri, că dacă voința noastră a tuturor la un moment dat s'a știut impune și s'a realizat, cea se am dorit, de dată aceasta și pe viitor prin zelul munca și străduința noastră iarăș a fiecăruia, cea ce am câștigat vom ști să și susținem coresponszător tuturor așteptărilor.

Aceasta va fi dovada cea mai eclatantă, că cea ce ni s'a dat am și meritat.

Avem încredere deplină în forțele noastre colective. Numai începutul este greu. Dar și peste acest început suntem pe cale a trece.

De acea Comitetul Central al fondului „Gheorghe Lazăr“ în sesiunea sa din 7. Iunie a. c. a hotărât, ca pentru augmentarea și spriginirea fondului să se facă colectă publică în întreagă țara, Aceasta colectă fiind permisă și aprobată partea Ministerului Muncii, sub No. 10.058—921, rugăm pe fiecare învățător, ca în jurul său cu diferite ocazii și în diferite moduri, după cum va socoti mai potrivit, să inter-prindă aceste colecte.

Spre acest scop din partea Fondului se trimite fiecăruia învățător o listă numerotată.

Banii colectați dinpreună cu lista numerotată și cu un act verificativ despre sumele colectate se vor expeda la adresa d-lui Petru Bura s. revizor școlar, casserul f. Gh. Lazăr în Cluj, Casa Învățătorilor.

Precum în trecut așa și de data aceasta avem credința tare, că frații colegi și pe calea aceasta vor ști să dea un sprigin destul de eficace, pentru ca „Fondul“ să poată asigura existența „Casei Învățătorilor“ și primi pe fii inv., care este scopul principal al său.

Cluj, la 8. Iunie 1921.

DR. G. VILT
președinte

I. ANGHELIU
secretar I.

De la biroul Asociației Învățătorilor din Ardeal etc.

Nr. 61—921.

Către toți frații colegi.

Apelul Nr. 46—921 al „F. Gh. Lazăr“ cătră frații învățători e o necesitate, căreia trebuie să-i facem destul fără preget. Asociația noastră are o deosebită plăcere, văzând munca ce se face în interesul acestui fond, ca astfel de inter-prinderi să le recomande cu căldură în atențiunea colegilor pentru efeptuire. Numai dând sprijinul cel mai mare posibil și de aici înainte, e cu putință, ca acea, ce această Asociație, prin zvâncoliri și muncă de mai bine de doi ani, a putut întemeia și câștiga să prospereze și în viitor.

Acea, că „F. Gh. Lazăr și câștigarea Casei Învățătorilor“ este opera Asociației noastre, e în

deobște cunoscut. Aceste două organizații atât de salutare pentru învățătorimea noastră, vor merge de a pururi mână în mână, ajutându-se reciproc. Întărindu-le, sub eghida lor totdeauna vom găsi punctul de razim, de care tagma noastră are adeseori lipsă, mai ales în vremuri de încercări și revindecări.

De acea presidiul Asociației de data aceasta nu are destule cuvinte, pentru a ruga pe unul fiecare dintre frații învățători de a-și însuși pe deplin „Apelul” fondului și a-l împlini.

Cluj, la 5 Iulie 1921.

TRAIAN ȘUTEU
președinte.

GAVRIL ALMAȘIANU
secretar general.

CRONICA

Apariția întârziată a numărului de față, se datorește unor greutăți de ordin tehnic pentru care lucru, cerem scuzele cetitorilor.

Acesta fiind ultimul număr care apare înainte de vacanța de vară, ne luăm voe a ruga pe toți colegii, ca să-și trimită în cursul verii abonamentul restant pentru a face față cheltuielilor în viitor. Aproape toți abonații noștri și-au trimis abonamentul numai pe o jumătate de an, în suma de 25 lei, restând să mai trimită încă alți 25 lei la jumătate anul. Am făcut tot ce ne-a stat în putință ca să aparem regulat până acum și această regularitate o putem asigura numai dacă vom avea și în viitor sprijinul colegilor. În munca această de organizare, revista noastră a devenit factorul indispensabil. Fără ea n'am fi putut realiza cea ce am realizat. Mai târziu, când vom reuși să desăvârșim și consolidăm organizațiile noastre învățătorești, vom fi în măsură să dăm revistei un fond și un conținut științific.

Numărul proxim va apare la 1 Septembrie a. c. până la care dată rugăm pe colegii să ne achite rata a două din costul abonamentului, căci numai în acest caz este asigurată apariția revistei.

Învățătorul-deputat T. Mureșan — victima unui accident de trăsură. Ne-a consternat trista știre că Teodor Mureșan, învățător și profesor de școli medii, membru al camerei deputaților, mai zilele trecute într-o călătorie cu trăsură, a suferit un groasnic accident, care a avut urmare încetarea lui din viață.

În pierderea acestui frate, deplângem pe omul datoriei, și pe unul din cei mai aprigi luptători pentru cauzele învățătorești. În două alegeri a obținut aproape majoritatea voturilor alegătorilor din cercul electoral Crasna, pe cari

i-a reprezentat cu bărbăție în Corpurile legiuitoare. Mai pe urmă făcea parte ca membru în subcomisia bugetară a Ministerului Instrucțiunii, în ședințele căreia a stăruit cu mult avânt pentru îmbunătățirea sortii materiale a învățătorilor. În mișcările învățătorești, a fost totdeauna un membru prețuit și luptător desinteresat. Ne asociem și noi la acest doliu al învățătorilor și trimitem familiei fratelui nostru, în aceste îndurerate clipe cele mai sincere condoleanțe.

Colegi distinși. Pentru multele servicii făcute de fratele nostru d-l *Iuliu Groșorean*, membru al Senatului, și pentru grija de a sprijini în calitate sa toate justele revendicări ale corpului didactic primar din Ardeal, comitetul central al Asociației noastre, în ședința sa dela 10 Iunie a însărcinat pe secretarul să aducă în scris acestui meritos coleg, mulțumitele sale cele mai călduroase în numele tuturor învățătorilor ardeleni.

În aceeaș ședință s'a arătat vrednicia colegului P. Rămneșu, membru al camerei deputaților, căruia i s'a adus mulțumită proșocolară. — Ne asociem și noi la aceste binemeritate omagii, aduse unor colegi vrednici și le dorim din toată inima spor la muncă și sănătate desăvârșită.

Colecta „Fondului Gheorghe Lazăr.” În urma intervenției noastre oficiale Ministerul Muncii din București cu No. 10.058—1921 a încuviințat organizarea unei colecte generale în toată țara, în favorul acestei noi societăți filantropice a învățătorilor. În urma acestei încuviințări la numărul de față anexăm 1000 liste de subscripție mai ales la frații colegi, dela orașe, târgușoare și comune mai mari, rugându-i să le circule în cercul cunoscuților cu toate prilejurile binevenite, pentru a contribui și în felul acesta la consolidarea financiară a noului nostru așezământ. Listele vor fi numerotate și vor purta viza Inspectoratului regional Cluj, și a Prefecturii județului Cojocna, ca un fel de legitimație, după cum ni-se cere în ordinul menționat.

Toate aceste liste, cu ori fără rezultat rugăm stăruitor să ni-se trimită cel mai târziu până în 1 Decembrie împreună cu sumele colectate, pe adresa: Petru Bura s. revizor școlar Cluj, Casa Învățătorilor, pentru ca să se poată da socoteala definitivă în fața prefecturii jud. Cojocna.

Vasile Alexandri (1821—1890). În toată țara s'a sărbătorit cu multă venerațiune comemorarea lui V. Alexandri, la împlinirea alor 100 ani dela nașterea lui. Cultul bărbaților noștri distinși este în sine o operă educativă pe care școala trebuie să o îmbrățișeze în locul întâiu, aci se lucrează la perpetuarea sentimentelor naționale cari alcătuiesc esența ființei noastre ca popor. De aceste considerații a fost condus și Ministerul de instrucție, când a dispus prin ordinul circular No. 12997—1921, ca toate școlile dela cele primare începând, să organizeze o serbare școlară și ședință publică pentru comemorarea „Bardului dela Mircești,” a aceluia fiu de boer, care a ținut să cheltuiască avutul său nu în plăceri și petreceri, ci să întrebuițeze prisosul moștenit spre binele țării, călătorind la Paris pentru a-și agonisi putere și învățătură,

pe cari apoi să le poată răspândi în poporul său.

Ocazii ca aceste, menite a forma și ofeli generațiile noastre, cari se perândă, în dragostea de limbă, patrie și frumos, sunt bine să se comunice în chip oficial de bună vreme, pentru ca să se poată organiza și aranja așa fel ca ele să rămână la înălțimea care trebuie și să nu se treacă așa ușor și superficial cum se întâmplă de pildă și cu V. Alexandri, a cărui comemorare, nu ne mulțumește și nu atinge înălțimea vrednică de numele acestui mare poet al României.

*

Din Reghin. Învățătorii români din județul Mureș-Turda, după ținerea în zilele de 3 și 4 Iunie a adunării sale Gurghiu, în ziua de 5 Iunie sub conducerea deputatului Florea Bogdan și a revizorului școlar Puia a făcut o lungă excursiune în Munții Gurghiului, unde prin glasul revizorului a fost salutat d-l ministru Mocioni, care descisese în acest munte spre a pregăti o mare vânătoare la care va lua parte Majestatea Sa Regele, membrii Familiei Regale și alți înalți oaspeți. D-l ministru foarte plăcut surprins fiind de aceasta întîmpinare, a asigurat întreg corpul învățătoresc de dragostea sa promițând ca va tălmăcii și Majestății Sale Regelui și întregii familii domnitoare, sentimentul de dragoste și neclintită alipire a pionierilor Culturii românești.

*

Mulțumită publică. Cu ocazia reprezentățiunii aranjată cu corul bisericesc de adulți din Maciova și împreună cu dans, ce a avut loc în sala de învățământ a școlii primare conf. din Maciova, la 2 Mai 1921 st. n. (a doua zi de Paști) au binevoit a contribui cu suprasolviri d-nii Dr. Cornel Cornean 50 L, Dr. Virgil Budințian 50 L, Simeon Boariu 500 L, N. Murgoi 139 L 50 b, Romul Jurchescu 5 L, Eftimie Lăpăduș 15 L, Ioan Ștefănița 44 L 50 b, Ioan Roșca 12 L 50 b, Vasilie Caba 20 L, Dr. Zoltan Litsek 10 L, George Bălțean 5 volume „Poezii G. B.” d-na Maria Cornean 3 L 50 b, N. Urechiatu 9 L, Slt Alexandru Magda 9 L, Vizantie Babeu 7 L 50 b, Romul Roșu 4 L 50 b, Cătălină Doberto 4 L 50 b, Ștefan Galfi 4 L, Plut. jand. Iosif Bumb 4 50 b, Deme Ladislau 4 L 50 b, Gh. Chisăliță 4 L, Vichentie Stan 5 L, N. N. 5 L 10 b, Ioan Drinovan 50 b, Ghiță Stan 50 b, Mihai Stan 50 b. Exprimăm și pe calea aceasta mulțumiri tuturor marinimoșilor suprasolvitori.

Din suma de 4375 L 60 b, ce a intrat, s'au acoperit spesele, cari au fost 967 L 55 b, s'a trimes la fondul „Gheorghe Lazăr” Cluj 327 Lei, la fondul orfanilor 100 L, la fondul bibliotecii școlare din loc 81 Lei. Restul de 900 L 5 b a trecut la fondul corului, pentru procurarea rechizitelor necesare. Maciova, la Iunie 1921. *Corneliu Roșca*, inv., conducător de cor, Cavalier al Ord. „Coroana României”; *Ioan Borlovan*, preot, președ. corului.

*

Fondul „Gheorghe Lazăr.” Pentru fondul „Gheorghe Lazăr” al învățătorilor, din cotizațiile de 25% a serbărilor școlare s'a mai primit dela următorii: Grigoriu Bucur inv. Făltălău 210 L, Școala primară urbană de stat Petroșeni circ. de sus 485 L, Ioan Rus inv. Dâmbul de câmpie 100 L, Simion Dragoman inv. Nacrich 50 Lei, Corpul didactic din Sângeorgiu român colectă făcută din partea elevilor de școală cu ocaziunea mai multor festivități școlare 58 L 75 b, Corpul didactic dela școala primară din Hida 477 L 50 b, Subsecție Hida colectă făcută cu ocaziunea adunarea subsecției 123 L 50 b, George Măcelar inv. aj. Dezmir donație benevolă 100 L, Romul Densușean inv. dir. Bistrița 157 L, George Părău inv. dir. Hațeg 223 L, Subsecția Sângeorgiu român jud. Bistrița-Năsăud colectă făcută cu prilejul adunării subsecției 130 L, Gheorghe Uilacan inv. Hodac jud. Mureș-Turda 103 L, Corneliu Roșca inv. Maciova jud. Caraș-Severin 327 Lei. Total 2444 Lei 75 b. Adaugând la aceasta colectele anterioare în suma de 7033 Lei 89 bani. Starea fondului la 15 Iunie 1921 este de 9478 L 64 b. *Petru Bura*, casierul fondului.

*

Monstrul Gh. Bota. Acesta va fi epitetul cel mai potrivit al Directorului școlii normale de fete din Sf. George, care după cum spun ziarele a abuzat de puterea sa și de autoritatea sa dedându-se la astfel de fapte monstruoase față de elevele școlii, pe cari, din respectul ce-l avem față de opinia publică nu le putem exprima. Acest nenorocit a comis față de școala românească și cultul ei cea mai rușinoasă faptă pângărit în chipul cel mai brutal tradiția numelui românesc și înscriind în istoria noastră culturală cea mai urâtă pagini.

Un institut care are chemarea să facă educațiunea viitoarelor învățătoare și mame de model, un astfel de institut a ajuns în mâna unui monstru, care și-a bătut joc de truda și ostenețile atâtor părinți și care a nenorocit atâtea năzuințe frumoase. În numele acestor părinți înșelați și în numele sfintei noastre cauze, cerem ancheta cea mai severă și pretindem ca acestui pângăritor al geniului românesc și al moralei publice, să i-se aplice cea mai severă pedeapsă. Dacă aceasta nu s'ar face de către autoritățile în drept, noi învățătorii, interesați, vom interveni. Aci nu mai poate fi vorba de o mistificare a adevărului.

*

Contribuții frumoase. Toți cei ce au urmărit revista noastră, au putut aprecia lista frumoasă a colegilor, cari aranjând producțiuni școlare ori cu tineretul, s'au gândit să vină și în ajutorul instituției noastre „Casa Învățătorilor” din Cluj, trimițând 25% din venitele curate ale acestor producțiuni. Ni-se umple inima de nădejdi văzând ceata acestor dascăli, cari au ținut să fie între cei dintâi, cari așează temelul unor așezăminte învățătoresci, menite a desăvârși o

opera de caritate din cele mai frumoase. Suma încasată până acum de cashierul nostru, atinge cifra de aproape 15000 Lei și putem zice nu este zi să nu avem prilejul de a ne convinge cum frații noștri, au pătruns și înțeles ordinul nostru al celor dela conducere. Unii trimit câte una sută Lei, alții două, alții trei și patru, alții câte 40—50 Lei, fiecare după cât se poate și după cât îngăduie rezultatele producțiilor. Foarte bine și frumos. Noi primim și ne bucurăm și pentru sume mari și mai mici, mai mici chiar decât cele de sus, pentru că nu apreciem rezultatele cantitative, ci pe cele calitative, pentru că noi ne simțim mândrii când vedem cum toți frații înțeleg să colaboreze cu noi, pentru a ne vedea împlănit idealul în numele căruia am venit. Spuneam încă odată, cu alt prilej, că dacă fiecare învățător ar trimite nu din al său, ci din venitele serbărilor școlare, numai 100 Lei la an, ceace îi dă dreptul oboseala și munca depusă în întruarea tineretului, am putea întreține gratuit în „Casa Învățătorilor” din Cluj peste 50 studenți universitari, băeți de învățători. Și cât de mult ar ridica acest gest prestigiul nostru al învățătorilor în lumea mare, care ne urmărește pas cu pas.

Prilejurile ni sunt date. Puterea morală stă în inima noastră. Să ne călăuzească simțul bun de colegialitate și solidaritate și ne-am împus. În numele cauzei facem un nou apel către frații noștri colegi, să nu uite că dela noi depinde viitorul nostru și al copiilor noștri.

*

Cămin pentru fetele de învățători. Putem anunța pe frații învățători, că în Cluj vom putea deschide nu peste mult un nou cămin pentru fetele de învățători. Rămas încă din vremile trecute, acest cămin, care purta numele „Căminul pentru fetele de învățători” (Tanítóknővelőintézet), era al Asociației învățătorilor din Ardeal, și cu preluarea imperiului a fost transformat în spital. Suntem în curs de cercetare și îndată ce vom fi în situația de avea date sigure vom revendica și acest cămin pentru fetele de învățători, cari vor urma școlile din Cluj. În scopul acesta s'a ales o comisiune din sânul Comitetului Fondului Gheorghe Lazăr și alta din partea Asociației, ca să cerceteze și descopere trecutul acestui institut, prin care, vom realiza înainte chiar de a ne fi gândit, unul din scopurile principale ale Fondului Gheorghe Lazăr.

*

Favoruri de călătorie. Secretariatul General al Ministerului Instrucțiunii, comunică: Direcțiunile școalelor eliberiază elevilor, legitimațiuni, în care se prevede ca au dreptul a călători cu reducere de 50% pe căile ferate conform Decretului Regal Nr. 2884—1920. Acest decret prevede în adevăr ca elevii au drept i-la reducerea însă numai când fac excursiuni sau merg în vacanțe acasă. Prin urmare Vă rugăm să binevoiiți a dispune ca școalele să nu mai elibereze

asemenea legitimațiuni care induc elevii în eroare și i expun a plăti în tren diferența de taxa de călătorie plus amenda. Totdeauna avem onoare a vă aduce la cunoștință și condițiunile în care pot beneficia de taxa redusă elevii, când fac excursiuni sau se duc în vacanță acasă. Pentru aceste călătorii, Ministerul Instrucțiunii eliberează foi de drum care curpind: Nr. și seria timforul sec. CFR. semnatura proprie sau cu grifa D-lui Ministru al Instrucțiunii. Pe baza prezentării în casele de bilete a foilor de drum, să acordă o reducere de 50% din taxele tarifare. Când foia de drum este eliberata pentru excursiuni sa fie indicata în ea sumarul elevilor și numele profesorilor conducători. Când foaia de drum sa dă pentru călători individuală a elevilor, trebuie sa fie indicate însă numele elevilor și școala. Pentru călătoria individuală a elevilor în vacante, foile de drum sunt valabile: în vacanțe Craciunului dela 1 Ianuarie până la 23 Ianuaris în vacanțe Pastelui dela ajunul Duminecei Floriilor până a doua zi de Dumineca Tomei iar la vacanțe mare dela 1 Iunie până la 14 Octombrie.

*

Noul așezământ al învățătorilor După apobarea statutelor Fondului Gheorghe Lazăr și ale Casei Învățătorilor, am făcut cele dintâi demersuri pentru consolidarea acestei societăți trimițând apele și Circulare către toate Revizoratele școlare, alăturând la aceste și mai multe exemple de Declarațiuni pe cari trebuie sa le iscălească fiecare învățător. Câteva din Revizorate au și indeplinit cu multă tragere de inimă rugămintea noastră, trimițându ne Declarațiunile dela toți învățătorii județelor lor, fără excepțiune la caracterul școlii unde servesc Ne umple de bucurie această frumoasă faptă a Domnilor Revizori cari își fac din această un titlu de mândrie și ambiție. Avem cea mai fermă nădejde că nu vor întârzia celelalte Revizorate, în fruntea cărora stim că stau tot colegi, cu râvnă pentru binele învățătorilor. Stim că D-lor sunt în toiul lucrărilor de incheere de an, și în toiul lucrărilor pentru regularea restantelor de salar, ale învățătorilor. Totuși stăruim și îi rugăm să ne trimită situația, pentru ca să putem și noi da cu un pas înainte întru organizarea cât mai grabnică a acestei societăți.

*

Mari serbări culturale. Comitetul Fondului Gheorghe Lazăr, în ședința sa dela 7 Iunie a. c. a hotărât să țină în cursul acestei veri adunarea generală a fondului, pentru alegerea definitivă a Comitetului și ratificarea tuturor dispozițiilor de până acum cu privire la înfăptuirea și organizarea acestei noi societăți învățătoresci. Deodată cu aceasta adunare se va săvârși și inaugurarea nstituiției „Casa Învățătorilor”, în cadrul unor serbări grandioase. Tot atunci se va ține Congresul al III-lea al Asociației învățătorilor români din Ardeal, Banat, Crișana și Maramures. În scopul acesta s'a ales o comisiune din partea

Comitetului „Gheorghe Lazăr” și alta din partea Comitetului central al Asociațiunii învățătorilor, cari comisiuni vor avea să stabilească împreună programul acestor serbări. După terminarea serbărilor se intenționează o excursiune în silmăre, în București, Constanța și alte locuri însemnate ale vechiului regat. Itinerarul acestei excursiuni se va publica deodată cu convocările, după ce un delegat va lua contact personal cu forurile în drept, pentru exoperarea favorurilor de călătorie și alte necesități. Comitetul Asociației noastre în zilele aceste chiar a făcut intervenție la frații bănățeni, și arădeni, rugându-i să renunțe de astă dată la idea de-a ține cel de al III-lea congres la Arad, după cum s'a și fost hotărât în congresul anterior. Aceasta pentru motivul principal ca să se poată aranja serbările în legătură cu inaugurarea Casei Învățătorilor din Cluj, care își va începe activitatea proprie, cu începutul anului școlar viitor.

Anticipăm toate aceste așa în linii foarte generale pentru a lua cunoștință de ele toți frații învățători și a-și întocmi de pe acum chiar toate daraverile lor, de ori ce natura în așa fel, ca să poată lua parte la aceste serbări de manifestare toată învățătorimea română de dincoace și dincolo de munți. Ni se îmbie cel mai bun prilej, de a arăta în fața lumii, și în fața autorităților înalte, cari negreșit vor ține să fie de față, câtă putere, câtă energie și forță morală și culturală prezintă acești muncitori ai culturii noastre naționale.

Pregătirile în acest scop au început în aceste zile și ele decurg cu toată râvna și scriozitatea deamănă de cauză.

Indreptăm de pe acum cuvântul nostru către toți frații de bine rugându-i să se pegătească în vederea acestor serbări cari au destinația să contribue la ridicarea nivelului moral și cultural al școlii și învățătorului. Noi amănunte vom servi în momentul când vom fi în situația a ne fi hotărât definitiv asupra tuturor punctelor.

*

Concurs. La institutele Medico-pedagogice din teritoriile anexate, mai sunt vacante 5 posturi de profesori candidați, la cari pot concura absolvenți de școală normală cu diploma sau de licee (civile) cu bacalauriatul, învățători, învățătoare, sau teologi, cu studii eminente și cu praxă de cel puțin 2 ani. Cererile și actele de lipsă se vor înainta în cursul lunii Iunie Inspectoratului General al Sănătății și Ocrotirilor Sociale din Cluj. — Cluj, 27 Iunie 1921. Dr. C. Crăcișianu Inspector med. ped.

*

Exame de capacitate. În sesiunea din Martie, Aprilie și Mai, au trecut examenul de capacitate în fața comisiunii pentru examinarea profesorilor, de pe lângă Universitatea din Cluj următorii prof. de școli normale cu specialitatea științele pedagogice: I. Ardelean, Teodor Mariș, Ion Mihu, Const. Iencica, Ana Iencica, Grațian Ca-

pătă, Andrei Pora, Deomid Bedeleian, Ivan Feorev, I. Comicescu, Ioan Modreanu, Iosif Stanca.

*

Aviz școlar. La școala normală de băieți din Deva se încep cu 1 Iulie cursurile de vară pentru învățători anul al treilea (continuarea cursurilor din vara trecută). — Dșoarele și domnii cursiști sunt obligați la prezentare să și aducă cu sine toate actele însoțite de atestatul de serviciu, tacâm pentru masă (farfurie, cuțit, lingură, furculiță și o căniță), apoi: așternut de pat (cuvertură, saltea, sau străjăc, ciarciaturi, perină), întru-cât externiști nu se mai admit. Examenle de corigență se vor ținea numai în zilele de 1 și 2 Iulie, iar cei cari nu se vor prezenta la timp, vor fi considerați retrași.

*

Convocare. Presidiul „Astrei” din Sibiu, convoacă pe zilele de 14 și 15 Iulie a. c. pe toate secțiile la ședința plenară care va avea loc în sala de conferențe a „Muzeului Asociațiunii în Sibiu”.

POȘTA REDACȚIEI

D-ului P. M. Gal, Gheorgheiu. La Secretariatul general de Instrucție din Cluj, până de prezent nu s'a luat nici-o dispoziție cu privire la organizarea cursului pentru lucru manual (slöjd), în cursul acestei veri. În caz că se va hotărî ținerea lui, de sigur se vor da comunicate în toate ziarele. Urmăriți!

D-ului I. I. N. Neublicabilă.

Cens.: A 1

REVISTA „INVĂȚĂTORUL” CLUJ